

Leer effectief zoeken in tien minuten

Over zoeken op internet wordt veel gemopperd: zoekmachines leveren altijd veel te veel, of juist te weinig resultaten. 'Waar moet ik eigenlijk beginnen', is een andere veel gehoorde verzuchting. Gelukkig valt goed zoeken te leren.

In deze snelle oriëntatie gaan we uit van zoeken met behulp van online zoekdiensten, zeg maar de Yahoo's en de AltaVista's. Daarnaast zijn er nog vele andere. We beperken ons hier tot de sites die door zeker 90 procent van de internetters wordt geraadpleegd.

Zoeken op internet kan nooit direct, zoals je met de Verkenner op je Windows-computer zoekt. Doorzoeken van het web van dit moment, ruim anderhalf miljard webpagina's, zou zelfs met de snelste computers te lang duren. Nee, het web is eerder bezocht, en alle teksten zijn systematisch opgeborgen, klaar om tevoorschijn te worden gehaald wanneer een internetter iets zoekt.

Met een zoekmachine als AltaVista zoek je dus in een verzameling momentopnamen van het web. Dat betekent dat webpagina's of zelfs hele sites verdwenen, veranderd of alweer aangevuld kunnen zijn, tussen het moment van opname (indexering) en het moment dat je zoekt. Actuele gebeurtenissen (een veilige grens is tot vier weken geleden) kan je alleen zoeken met gespecialiseerde nieuwszoekmachines.

Twee soorten zoekmachines

Het is belangrijk om een onderscheid te maken tussen de twee belangrijkste soorten zoekmachines: indexen en robots. Hoewel het onderscheid in de praktijk niet meer zo duidelijk is, omdat zoeksites vaak beide soorten op hun eerste pagina aanbieden, verschilt het gebruik en de samenstelling ervan hemelsbreed.

Indexen zijn door mensenhand (webredacteurs) samengestelde verzamelingen van waardevolle sites. Zoekrobots zijn volautomatische processen waarmee zo veel mogelijk woorden en zinnen op het web worden verzameld. Indexen geven complete sites, zoekrobots losse pagina's.

Indexen *	Zoekrobots *
LookSmart	AltaVista
Open Directory	Lycos
Startpagina	Ilse
Yahoo	Alltheweb

* Dit zijn voorbeelden, de keuze is natuurlijk vele malen groter

Zoeken met een index

Een index, ook wel directory, subject guide of webgids genoemd, is doorgaans een hiërarchisch opgebouwde verzameling links. Op het hoogste niveau bevinden zich globaal geformuleerde thema's als 'Gezondheid', of 'Reizen', daaronder steeds scherper omschreven onderwerpen. Op de laagste niveaus worden links naar sites aangeboden. Bij het zoeken laat je je van boven naar beneden (van algemeen naar bijzonder) leiden door de keuzen die worden aangeboden. Op zoek naar de spelregels van volleybal bijvoorbeeld, doorloop je de route:

Vrije tijd -> sport -> volleybal -> organisaties -> spelregels

Zoeken met een robot

Bij zoeken met een zoekrobot is het belangrijk je af te vragen wat je precies zoekt. Wie op zoek is naar informatie over Venus (preciezer geformuleerd: 'Was het nou een Griekse of een

Romeinse godin?') kan alle pagina's over de planeet in eerste instantie ongelezen laten. Voor een effectieve zoektocht met een robot moet je dus iets weten over het antwoord, of tenminste de context. Het gebruik van indexen spreekt meestal voor zich. De bediening van zoekrobots levert doorgaans meer problemen op omdat zoekopdrachten op een bepaalde manier ingetypt moeten worden (de juiste syntax). Wie daar een fout in maakt, krijgt nooit goede resultaten.

Het belangrijkste advies: kies een grote zoekrobot en gebruik deze een tijdje en bestudeer de toelichting ervan. Wie weet hoe de vele opties van een zoekmachine werken, kan daarmee het onderste uit de kan halen.

Wat is de beste zoekmachine?

De beste zoekmachine bestaat niet. De keuze voor een bepaalde zoekmachine hangt helemaal af van het onderwerp waar je naar op zoek bent. Voor veel professionele zoekprofs is de keuze van de juiste zoekmachine een dagelijks terugkerende vraag.

Voor ons doel, betere zoekresultaten in korte tijd, kan gesteld worden: groter is beter. Hoe meer sites een webredactie heeft beoordeeld, hoe meer keuze de webzoeker heeft bij een indexsite. Hoe meer webpagina's een zoekrobot heeft kunnen indexeren, des te groter de kans dat de gezochte informatie ergens in de resultaten voorkomt.

Voor zoekopdrachten met een zoekrobot maken we een keuze uit de grootste: Alltheweb.com, Google.com, Northern Light.com of AltaVista.com. In Nederland: Vindex.nl, AltaVista.nl of Lycos.nl.

Voor zoeken met een index:

LookSmart.com, Open Directory (dmoz.org), Yahoo.com. In Nederland Startpagina.nl, Open Directory (dmoz.nl) en Looksmart.nl.

Plusjes en minnetjes

Een techniek die bij zoekrobots gegarandeerd betere resultaten oplevert is de truc met de plusjes. Plusjes worden ook wel *Boolean modifiers* genoemd. Ze worden gebruikt in plaats van de Booleaanse operator AND. Met AND (in ons geval afgekort tot +) worden zoekwoorden gecombineerd. De zoekopdracht '+venus +planeet' (zonder de aanhalingstekens) levert pagina's op waarop beide termen voorkomen. Met deze opdracht worden webpagina's met informatie over de Romeinse godin uitgesloten en zijn de resultaten opeens een stuk beter. Probeer deze manier maar eens uit op pagina's over de leefgewoonten van de Jaguar, waarbij alle auto-informatie ons gestolen kan worden.

Tip: Het is belangrijk om je van tevoren een beeld te vormen van de termen die op de bedoelde pagina kunnen staan. (In bovenstaand voorbeeld: bomen, roofdier, prooi).

Veel gemaakte fouten: Bij het gebruik van zoekfuncties - bij zoekrobots, indexen en op websites - gaat het vaak mis omdat de gebruiker zelf een fout maakt. De meest gemaakte fouten zijn: typefouten, fouten tegen de syntax (het correct intypen van commando's) en het intypen van complete webadressen.

Meer leren...

Natuurlijk is er veel meer te leren over methoden waarmee zoeken een stuk effectiever verloopt. Ook is het goed te weten wat de meest effectieve zoekmachines zijn, en op welke manier deze moeten worden gebruikt. Iedere site heeft zijn eigen voors en tegens. Zoeken naar onderwerpen uit Usenet, naar e-mailadressen of naar gegevens uit het zogenaamde onzichtbare web verlopen bijvoorbeeld via bovenstaande zoekmachines niet erg efficiënt. Daar zijn weer andere methoden en websites voor. Op Zoekprof.nl, de eerste Nederlandse website gespecialiseerd in zoeken op internet, zijn over al deze onderwerpen artikelen, links, en praktijktips te vinden.

<http://www.zoekprof.nl>
